nam sit, an prima, an secunda, an tertia ab anni principio, eandem enim coniunctionem siue oppositionem in posteriori resumes instrumento, perq; eam traduces filum, quod si incidit terminum eclipticum, siue in capite, siue in cauda illud accidat, vbicũq; tandem recta illius cyfra inuenitur, certus es de possibilitate eclipsis, si modo id media coniunctio vel oppositio admittit. Quomodo vera coniunctionum vel oppositionum possibilitas agnosci debeat, alibi est dictum. Vt vero terminos eclipticos rectius perdiscas, sciendũ est Solis fore eclipsim, quoties filum huiusmodi areã ⊙ aut huiusmodi ⊙ in quibus ⊙ character reperitur incidit, & hoc in die artificiali tantum, Lunæ vero deliquium fit, quoties filum talem ☽ aut talem ☾ figuram intro rapitur, sed nocturna sit illa oppositio oportet.

EXEMPLVM CAROLI Imperatoris

¶ Quod si in natiuitate Cæsarea indicem X Y dirigis super diẽ o horas 22, minuta 54 Ianuarii, tum rotam hanc suo loco dederis, annus enim nondum elapsus est. Sic ostensorem orbis superni Z V diei 11, horis 23 minutis 14 admoue, & locata erit pro vsu totius anni. Iam si instrumentum prius inspexeris 12 Maii die ☍ mediã comperies, quintam in ordine, quare si filum per quintam ☍ instrumenti secundi ducis, ostenditur per illud in gyro Mensis Maii dies 13, hora 20, M 10 fere. Verum Bissexti ratiõe demes hic diem vnũ, & restabunt dies 12. Quoniam vero iuxta ☍ hanc 5 inuenitur cauda, & hoc in instrumento priori, eclipsis, vt fiat putandum est. Proinde sequens etiam instrumẽtum erit inspiciendum, (filo super oppositione 5 perseuerãte) vtrum terminos Lunæ eclipticos filum comprehendat, in cauda quinta, & certe comprehendi videtur, ideo citra dubium asseruẽris Lunam in hac ☍ delinquere. Attamen, quia diurna illa ☍ est, ea propter Lunam sub horizonte consistere necessarium est, nec fieri potest vt nobis appareat illa eadem de causa. Reperitur preterea ☌ quedam in Maio, & hæc 28 die Mensis eiusdẽ, coniunctio autem sexta hæc est, ab anni principio, contingens ferè caput Draconis sextum, quocirca filum pex sextum instrumenti sequentis coniunctionem si educitur, idem demonstrat diem 28 in circulo Maii, horam quoq; 14. Bisextũ propter dies 27 accipitur. Nunc si videatur caput draconis sextum quoq; terminus eiusdem eclipsis solaris à filo contingi cernitur, adeo vt oporteat Solis deliquium fieri, hoc autem intelligitur secundum ☌ mediam. Verum quia vera circa noctis medium euenit, velũti sequentia docebũt, idcirco penes nos conspici nequit. At 6 Nouembris die ☍ vndecima, circa draconis caput duodecimum offenditur, quam si per instrumentum sequens examinas, filum in draconis capite 12 mo terminum eclipsis Lunaris scindit, ea igitur ☍ sine dubio, quia in nocte euenit nobis, cõspicua est.

EXEMPLVM REGIS FERDINANDI

Exemplum Regis FERDINANDI

¶ Rex FERDINANDVS easdem cum Cæsare radices habet natus, quapropter rota X Y in diem o, hora 22, M 54 statuitur, & deinde filum per annum educitur tertium in limbo eiusdem rotæ, rursusq; ostensor subducitur, & orbis ille rectificatus est. Superiorem pariter orbem hoc modo dispone, adducens primo radici quæ est dies 11 hora 23 M 14. Deinceps tertio anno. Post hoc instrumentum intuenti primum occurrit secunda ☍ die Martii 12 fieri, tertiam attingens caudam, Ideo videndum est, vtrum Lunæ eclipsis accidere possit. Iam si per secundam ☍ tendis filum in instrumento posteriori, cernis quod idem incidat eclipsis Lunaris terminum nequaq̃, ob id neq; eclipsis speranda est, hoc intelligendũ est, quo ad mediã ☍, quo ad verã adhuc fieri potest, vt terminũ incidat eclipsisq; contingat, id quod sequentia satis aperiunt. Adhuc eodẽ anno die 27 Martii ☌ tertia caput draconis quartum contrectat, quapropter secundi instrumenti filum per ☌ tertiam directum ostendit in gyro Martii diem 27, exteriori vero in limbo horas 4. Preterea terminum solaris deliquii quarto in capite attingit, quamobrem certò eclipsis asseritur futura Solis, nisi accideret autem circa noctem mediam, sicuti scies consequenter, ob id nullam sperauetis. Eadem ratio in reliquis est vniuersis.

Enunctiatum

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVAR.

Cognito iam eclipsis die, horam quoq; & minutũ ☌nis vel ☍nis mediæ euenientis, contemplari.

CENTENARII RADICEM PERspice in eadẽ qua prius soluisti, coniunctionis scz Lunæ & Solis tabula, quam mox in limbo instrumenti præsentis require, ab hora meridiana scz 12 ordiens, Inuentam super Q ostensorem loca, Annum post hac residuum & currentem in limbo rotulæ Q querens, cum P ostensore secundæ rotæ signa. Nũc horam & minutũ ☌nis vel ☍nis mediæ cogniturus, redi ad priorem figuram, in qua distantiam eiusdem à prima Ianuarij coniunctione, obserua, si coniunctionem vis, tum eam in limbo exteriori cum numeris expressam vestiga, per quam simulac ductum filum fuerit, horam & minutum in limbo referet. Pari ratione & oppositiones examinabis. Verum hic notabis, vt si vsu veniat oppositionem in Ianuario præcedere coniunctionem, eam in hoc instrumento, sicut etiam in superiori, cum ✝ insignitam esse. Documentum huius rei sit hoc planius.

Cautel[a] ... uanda ... ☍ præ... in princ... ni.

Exemplum CAROLI

Exem[plum] CAROLI Imperat[oris]

¶ IMPERATORIS CAROLI radix fuit dies o hora 22 M 54. In limbi igitur ambitu horas 22 M 54 pomeridianas quærito, quo mox indices Q & P vtrosq; ducito. Anno o residuo superante, & rotæ sic omnes suis redditæ locis fuerint. At cũ enunctiatum vicesimum secundum dederit 14 Februarij natiuitatem præuentionalem, vt ducitur, quæ secunda est ☍ post primam anni coniunctionem, filum per secundam oppositionem secundi limbi tendes, & in horarum limbo, horas 6 M o videbis, tempus, quod mediæ coniunctionis verum est.

Exemplum FERDINANDI.

Exempl[um] [Re]gis FER[DI]NAN[DI]

¶ FERDINANDVS ROMANORVM Rex, quando eundem cum Cæsare centenarium possidet 1500 scz, index Q in hora 22 M 54 permanet. Verum, quia natus tertio anno currenti dicitur, P ostensor tertio anno in limbo Q rotæ applicandus est. Enunctiatum 22 docuit natiuitatem cõiunctionalem esse, quia proximè eam anteiuerit coniunctio, 25 scz Februarij, quæ fuit secunda in ordine, propterea eadem in instrumento lustranda est, filumq; per eandem ducendum, quod horam 15 M 31 post meridiem, diẽ autem 25 in quo media illa coniunctio facta est, indicat. Non aliter acturus es in annis Christum præcedentibus. Indicem enim Q super radicem centenarij, P super annorum reliquias inducens, Filum deinde per coniunctionem vel oppositionem extendis, quod extensum, horas & minuta in limbo signat.

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVIN

Argumenta Solis & Lunæ media, per quæ tempus veræ alicuius coniunctionis aut oppositionis discitur, consequi.

SVPERIVS VBERRIME IN theorica Solis tractata est Argumenti medij cognitio, ad quem locum te relego, breuitati consulens. Similiter Lunæ motus, Argumentumq; eius, instrumentum proprium definiuit abundè, que repetenda tantum admoneo, cum pluribus ante acta persequi, & molestũ legenti, & futile tradenti sit. Sed quo exempla nostra finem perfectiorẽ sortiantur, pauca adbuc addentur. ¶ In Cæsaris præuentione, sic enim loquũtur, quæ ortum eius anteibat, Solis argumentum mediũ esse depræhenditur ex enunctiato 12, S 8 G 1 M 58. Lunæ Argumentum S 2 G 8 M 18. ¶ In Regis autem coniunctione (nam ☌ natum præcessit) 25 die, 15 hora, 31 mi. Februarii. Argumentum Solare medium, habet S 8 G 13 M 42. Argumentũ Lunare, S 4 gra. 16 M 34.

Exem[plum] CARO[LI]

Exemplũ R[e]gis FERD[I]NANDI.

